Skolinspektionen

kommun@lindesberg.se

Beslut
2022-06-22

Dnr 2022:1582

* Rättelse av beslut enligt 26 § Förvaltningslag (FL 1986:223) den 19 augusti 2022/ Eleonor Duvander Föredragande

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av Lindeskolans gymnasiesärskola i Lindesbergs kommun

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping, Besök Storgatan 33
Telefon: 08-586 080 00, E-post: skolinspektionen@skolinspektionen.se
www.skolinspektionen.se

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Lindeskolans gymnasiesärskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbete inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen inom vilka områden ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier hos Lindeskolans gymnasiesärskola uppfylls i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att bedöma gymnasiesärskolans måluppfyllelse så att uppföljning och analys även omfattar kunskapsresultat.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-01-30 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:1582) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800).
Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 18 kap. 2–3, 8 och 17, 19a och 22 §§ samt 19 kap. 15 § skollagen.

Läroplan för gymnasiesärskolan (Lgys11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn genomför välgrundade utvecklingsinsatser utifrån en kontinuerlig bedömning av verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse. Rektorns bedömning utgår från en bred uppföljning och analys där personalen och eleverna är delaktiga. Vidare leder rektorn det pedagogiska arbetet, där ansvarsfördelningen och rutinerna för samverkan mellan ledning och personal och mellan personalen är tydliggjorda. I verksamheten pågår också ett kontinuerligt och strukturerat arbete för att skapa

en tillgänglig lärmiljö och en flexibilitet som ger eleverna möjligheter att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningen mål.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn planerar, följer upp och utvecklar verksamheten utifrån en implementerad struktur i form av ett årshjul. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, elevhälsan, lärare och elevassistenter framkommer att elevernas kunskapsutveckling och upplevelse av trygghet följs upp och analyseras regelbundet av rektorn och personalen. Som exempel genomförs så kallade mitterminsbedömningar då lärare och elevassistenter tillsammans går igenom kunskapsutvecklingen för varje elev. Även de lärare som är anställda i gymnasieskolan men som har viss undervisning i gymnasiesärskolan deltar i arbetet. För varje elev görs en bedömning i de kurser eller ämnesområden som eleven läser. Bedömningen åskådliggörs med en färgkod. Bedömningarna aggregeras sedan till en gruppnivå och diskuteras i arbetslagen tillsammans med specialpedagoger och rektorn. Kunskapsutvecklingen stäms också av i arbetslagen inför utvecklingssamtalen och inför betygssättningen på de nationella programmen.

Det sker även en systematisk uppföljning och analys av förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen från rektorns sida. Detta sker bland annat genom elevråd, lärarnas utvärderingar och rektorns regelbundna möten med personalen. Genom detta kvalitetsarbete identifieras behov av utvecklingsinsatser. Innevarande läsår har exempelvis den personal som arbetar på gymnasiesärskolans individuella program gått en lyftutbildning och samtlig personal i gymnasiesärskolan har deltagit i en utbildning om att organisera en tillgänglig lärmiljö för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Ledning och organisation

Gymnasiesärskolans organisation kännetecknas av en tydlig ansvarsfördelning och en samverkan mellan elevhälsan och personalen som stödjer lärare och elevassistenter i deras arbete med att skapa en tillgänglig lärmiljö och flexibilitet i utbildningen. I elevhälsan finns två specialpedagoger som även ingår i den gemensamma ledningsgrupp som finns för kommunens grundsär- och gymnasiesärskola. Enligt specialpedagogerna är det deras uppdrag att på olika sätt stödja lärare och elevassistenter, bland annat genom handledning. Här inkluderas även lärare som har merparten av sin undervisning i gymnasieskolan men också undervisar elever i gymnasiesärskolan. Specialpedagogerna är också med på lektioner om lärare vill ha stöd och återkoppling och deltar i introduktion av nya arbetssätt och metoder, exempelvis genom att under de första lektionerna själva hålla i lektionen tillsammans med läraren. I verksamheten har man infört så kallade elevhälsomöten då elevhälsan träffar varje arbetslag enligt ett rullande schema. Arbetet beskrivs som främjande och förebyggande och som ett stöd för personalen i att utveckla undervisningen, till exempel att hitta ”verktyg” att använda i mötet med utåtagerande elever. I intervjuer med lärare och elevassistenter framkommer att de är mycket positiva till elevhälsomötena.

Ett tydligt fokus i verksamheten är att varje elev ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån individuella förutsättningar. Intervjuer och observationer visar att det pågår ett kontinuerligt arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö. Med stöd av verksamhetens specialpedagoger utvecklas och anpassas undervisningsmaterial, exempelvis kommunikationskartor, och trivselenkäterna har gjorts mer användbara med hjälp av bildstöd. I gymnasiesärskolans lokaler finns också utrustning som är anpassad för att underlätta elevers lärande och deltagande i undervisningen, exempelvis för elever med synnedsättning. Vidare följer arbetet för att åstadkomma flexibilitet mellan skolformer och programtyper väl inarbetade rutiner. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framkommer att det är lärarnas och elevhälsans kontinuerliga uppföljningar och bedömningar av elevernas kunskapsutveckling som ligger till grund för förändringar i elevernas studiegång. Enligt rektorn är hens roll att se till att nödvändiga förutsättningar för flexibiliteten finns samt att fatta erforderliga beslut. I gymnasiesärskolan finns exempel på elever som läser kurser enligt gymnasieskolans ämnesplaner.

Genom kompetensutvecklingsinsatser, till exempel den ovannämnda lyftutbildningen, och de kontinuerliga insatser som genomförs av elevhälsan, ser rektorn till att lärare och elevassistenter har den kompetens som krävs. Enligt rektorn uppmuntrar hen personalen att vidareutbilda sig och för en dialog med huvudmannen om möjligheter att stödja lärare som önskar läsa den behörighetsgivande speciallärarutbildningen med inriktning mot utvecklingsstörning.

Undervisning

Författningsstöd

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Gymnasiesärskolans utformning och syfte: 18 kap. 2 och 8 §§ skollagen och 4 kap. 1 a § gymnasieförordningen (2010:2039).

Lgys11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att eleverna ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd genom en välplanerad och strukturerad undervisning. Vidare är undervisningen varierad och anpassad till elevers olika förutsättningar och behov samtidigt som arbetsformerna ger eleverna möjlighet att samarbeta och utbyta erfarenheter och tankar.

Varierad och stimulerande undervisning

Undervisningen är varierad och uppgifterna anpassade utifrån elevernas förutsättningar och behov. Observationer och intervjuer med lärare, elevassistenter och elever ger genomgående en samstämmig bild av hur undervisningen bedrivs. Observationer visar exempel på olika arbetsformer som genomgång i helgrupp, gemensamma lösningar av uppgifter, enskilt arbete och arbete i par. Lärare beskriver också hur de anpassar undervisningen till elevernas individuella förutsättningar. Som exempel kan nämnas ett arbetsområde som behandlar ekonomi och pengar i undervisningen på individuella program. Där får eleverna spela ett spel som samtliga elever deltar i utifrån sina förutsättningar. I spelet räknar vissa elever med miniräknare medan andra räknar i huvudet och en elev kan slå en tärning och ta två femmor medan en annan elev kan växla två femmor till en tia.

Eleverna ges ett aktivt lärarstöd som hjälper eleverna att komma igång med, genomföra och slutföra uppgifter. Enligt eleverna är deras lärare och elevassistenter bra på att förklara och hjälpa dem. En elev beskriver att eleverna har olika svårigheter och att lärarna därför förklarar på olika sätt och låter eleverna använda olika hjälpmedel. I undervisningen används individanpassade hjälpmedel för att skapa goda förutsättningar för lärande, exempelvis bilder för att tydliggöra en uppgift och tidshjälpmedel som exempelvis ger eleven en signal om att lektionen startar eller hur länge hen ska arbeta med en uppgift.

I intervjuer med elevassistenter framkommer att de är delaktiga i planeringen av undervisningen och att de i arbetslagen exempelvis diskuterar vad som kan vara en lämplig och individanpassad nivå i undervisningen. Elevassistenterna anser att de har god kännedom om lektionernas innehåll och var varje elev befinner sig kunskapsmässigt. Därför har de också goda förutsättningar att stödja eleverna. Om en lärare är frånvarande får elevassistenterna ta ett större ansvar för undervisningen. Enligt elevassisterna fungerar det ofta bra eftersom personalen i gymnasiesärskolans två arbetslag brukas hjälpas åt i dessa situationer. De brukar också få stöd av skolans specialpedagoger om någon av lärarna är frånvarande. Det kan dock enligt elevassistenterna vara svårare att fylla hela lektioner med lämpliga uppgifter om lärare är frånvarande. Undervisningen på de individuella programmen beskrivs som extra sårbar eftersom det där endast är en lärare i arbetslaget. I detta sammanhang lyfter elevassistenterna vikten av tillräckligt med gemensam planeringstid där samtliga i arbetslaget har möjlighet att delta.

Strukturerad undervisning

Såväl enskilda lektioner som hela skoldagen kännetecknas av en tydlig och elevanpassad struktur som är välbekant för eleverna. Enligt elever inleds varje skoldag med en samling då de går igenom dagens schema och i början av varje lektion går lärarna också igenom lektionens innehåll. Detta beskrivs också av lärare och elevassistenter och framkommer även i observationer. Vidare framkommer att lärarna i inledningen av lektionen går igenom lektionens olika arbetsmoment och tydliggör syftet med dessa. Som exempel kan nämnas en observation av undervisningen på de individuella programmen då läraren i början av lektionen

berättar för eleverna att dagens lektion handlar om kroppen, djur och natur och därefter går igenom lektionens mål - lära sig om kroppen, lära sig nya ord och prata om en nyhet - och vad eleverna behöver göra för att nå målen.

Lärarna planerar undervisningen utifrån styrdokumenten och informerar eleverna om syftet med undervisningen. Enligt lärarna presenterar de sin planering för eleverna innan ett arbetsområde påbörjas och pratar med eleverna om syftet och målet med arbetsområdet. I intervjun beskriver också lärare att de ofta kopplar syftet med undervisningen till elevernas framtida nytta av kunskapen, till exempel att kunna laga mat, hantera sin privatekonomi eller kunna kommunicera på engelska. Av observationer och intervjuer med lärare och elevassistenter framkommer också att undervisningen på ett medvetet sätt är anpassad till elevernas olika förutsättningar samtidigt som den möjliggör att eleverna får samarbeta och lära tillsammans. Samtliga observerade lektioner innehåller såväl enskilt arbete som arbete i par eller grupp. Exempelvis tävlade eleverna i par mot varandra i en frågequiz i naturkunskap på de nationella programmen och en lektion i idrott och hälsa på de individuella programmen avslutades med en "banankull".

Samtliga elever på de nationella programmen har arbetsplatsförlagt lärande och det framkommer i intervjun med eleverna att de är nöjda med denna del av utbildningen. Innan de påbörjar sitt arbetsplatsförlagda lärande skriver eleverna lite om sig själva och beskriver om det är något särskilt som de kan behöva hjälp med på arbetsplatsen och av sin handledare. Det görs en planering av skolan vilka delar av kurser som läses under det arbetsplatsförlagda lärandet och det sker en kontinuerlig uppföljning av hur det arbetsplatsförlagda lärandet fungerar. Bland annat gör lärare besök på arbetsplatsen. I elevintervjun berättar en av eleverna att hen tycker att det arbetsplatsförlagda lärandet är det allra roligaste i utbildningen och att hen anordnat och genomfört ett studiebesök på sin arbetsplats för övriga elever på nationella program.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Gymnasiesärskolans syfte: 18 kap. 2–3 §§ skollagen.

Mentor: 18 kap. 19 a § skollagen.

Lgys11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet~~, men utvecklingsområden finns~~.*

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att skolan genomför ett strukturerat arbete, där eleverna är delaktiga, för att skapa en trygg miljö och en social gemenskap. Vidare innehåller utbildningen arbetsområden, arbetsplatsförlagt lärande (APL) och praktik som förbereder eleverna för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt aktivt deltagande i samhällslivet.

Trygghet i sociala sammanhang

Skolan arbetar såväl främjande som förebyggande för att eleverna ska känna sig trygga och uppleva att de ingår i en social gemenskap. Lindeskolans gymnasiesärskola är lokaliserad till Lindeskolan tillsammans med kommunens gymnasieskola. I intervjuer beskriver lärare och elevassistenter att de i arbetet på nationella program försöker släppa eleverna så mycket som möjligt, exempelvis uppmuntras eleverna att gå till skolkafeterian eller till affären själva. På sin fritid ägnar sig flera av eleverna åt idrottsaktiviteter i den anslutande sporthallen och en av elevassistenterna är delaktig. Enligt lärarna är dessa aktiviteter viktiga eftersom eleverna kan behöva stöd i att träffa jämnåriga och i att öva på socialt samspel. Det ges också andra exempel på hur elever ges möjlighet till social gemenskap även utanför den egna undervisningsgruppen, bland annat genom att medverka vid Lindeskolans volleybollturnering. Det händer också att elever som läser individuella program deltar i aktiviteter med elever som läser nationella program.

Vidare framgår av skolans plan mot kränkande behandling och av intervjuer med lärare och elevassistenter att man inom ramen för undervisningen genomför planerade främjande insatser kopplat till olika diskrimineringsgrunder. Som exempel nämns att de inom ämnet samhällskunskap pratat om familjebildning och att familjekonstellationer kan vara olika. De har också sett en tv-serie om relationer och pratat om hur man kan närma sig någon som man är intresserad av samt i samband med detta genomfört rollspel. Vidare har de haft tjej- respektive killsnack där de bland annat tagit upp frågan om samtycke.

Det förebyggande arbetet är välstrukturerat och följer en planering som bland annat framgår av skolans plan mot kränkande behandling. Uppföljningen av elevernas upplevelse av trygghet sker genom trivselenkäter och trygghetsvandringar under höstterminen och därefter analyserar personalen resultatet samt kommer överens om utvecklingsåtgärder. Här ingår även en uppföljning av tryggheten under det arbetsplatsförlagda lärandet. Enligt skolans dokumentation och intervjuer med rektorn, elevhälsan, lärare och elevassistenter är den sammantagna bilden att eleverna känner sig trygga i skolan. I intervjun med eleverna framkommer också att de känner sig trygga och trivs i skolan och att de

har möjlighet att framföra synpunkter på skolmiljön direkt till rektorn i samband med elevråd samt att de alltid kan prata med personalen om något händer.

Deltagande i samhällsliv

Utbildningen innehåller arbetsuppgifter, temaarbeten och aktiviteter vars syfte är att ge eleverna goda förutsättningar att vara delaktiga i samhället. Lärare och elevassistenter beskriver att på de nationella programmen görs många besök i närsamhället, bland annat i form av vardagliga aktiviteter som att gå till apoteket eller till banken. Även studiebesök och studieresor genomförs. En del elever har möjlighet att ta körkort och då läggs detta in som ett moment i utbildningen. I undervisningen på de individuella programmen har man tittat på en tv-serie om unga personer med intellektuell funktionsnedsättning som ska flytta hemifrån och i samband med detta arbetat med uppgifter som att duka, plocka ur diskmaskinen och hantera pengar. De har även haft ett brandmannatema då de tränat på att ringa 112. Detta genomfördes i form av ett rollspel där eleverna låtsades befinna sig på en plats och läraren svarade på anropet.

Vidare genomför skolan ett planerat arbete för att ge eleverna en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier. Arbetet på de nationella programmen följer en så kallad aktivitetsplan. I planen för läsåret 2021/22 framgår olika planerade aktiviteter för läsåret, syftet med de olika aktiviteterna, aktiviteternas koppling till några av gymnasiesärskolans kurser samt vem som är ansvarig för respektive aktivitet. En av aktiviteterna handlar om hur och var man söker jobb. I aktiviteten ingår att eleverna får öva att skriva personliga brev och ansökningar samt söka information digitalt. Flera av aktiviteterna berör det arbetsplatsförlagda lärandet (APL), till exempel ska eleverna göra en självskattning inför val av arbetsplats.

Under läsåret 2021/22 har gymnasiesärskolan inte haft tillgång till någon studie- och yrkesvägledare utan en av lärarna tillsammans med en av specialpedagogerna ansvarar för arbetet enligt aktivitetsplanen och det arbetsplatsförlagda lärandet. Enligt läraren har det generellt sett gått bra att ordna APL-platser men arbetet tar tid. Rektorn har försökt köpa in studie- och yrkesvägledarkompetens av kommunens gymnasieskola men detta har inte varit möjligt. Vidare har representanter för huvudmannen, i intervjun och i samband med faktagranskning av Skolinspektionens beslutsunderlag, informerat om att det pågår ett arbete för att se till att kommunens grundsär- och gymnasiesärskola har tillgång till denna kompetens. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att även om granskningen visar att lärare och övrig personal arbetar systematiskt för att ge eleverna kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval kan en utbildad studie- och yrkesvägledare utgöra en viktig resurs genom att tillföra specialistkunskaper. Det kan exempelvis handla om djupa och aktuella kunskaper om utbildningsvägar och arbetsmarknad. Studie- och yrkesvägledaren blir också ett viktigt stöd i den övriga personalens insatser kring studie- och yrkesvägledning.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen. **Elevens utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd**: 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Gymnasiesärskolans utformning och syfte: 18 kap. 2 §, 19 kap. 22–25 och 27 §§ skollagen.

Mentor, utvecklingssamtal och individuell studieplan: 18 kap. 19 a och 20 §§ samt 19 kap. 26 § skollagen.

Betygssättning och gymnasiesärskolebevis efter nationellt program: 18 kap. 22–24 och 26–26 a §§, 8 kap. 22 a–22 c §§ gymnasieförordningen.

Lgys11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.5 Bedömning och betyg och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärarna fortlöpande följer och bedömer elevernas kunskapsutveckling samt återkopplar sin bedömning till eleverna. Bedömningarna är också ett underlag i lärarnas arbete med att anpassa undervisningen till elevernas förutsättningar och behov. Lärarna samverkar vid bedömning och betygssättning och utvärderingen av elevernas kunskaper görs i relation till ämnes- och ämnesområdesplaner.

Fortlöpande bedömning

Lärarna gör bedömningar i formativt syfte för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling samt återkopplar dessa till eleverna. Genom inkommen dokumentation samt intervjuer med rektorn, elevhälsan, lärare och elevassistenter framkommer att lärarna löpande följer elevernas kunskapsutveckling. I arbetet deltar även elevassistenterna och elevhälsan. Lärarna beskriver att de i vardagen får syn på elevernas kunskaper, och även kan synliggöra dessa för eleverna, genom exempelvis tipspromenader, frågesporter och filmer då eleverna kan se sig själva. På de nationella programmen får de elever som önskar göra prov. Lärarna ger också eleverna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt, exempelvis kan en elev som ogärna pratar få redovisa fler uppgifter skriftligt. En kontinuerlig avstämning sker också i arbetslagen genom att elevassistenterna förmedlar till lärarna hur olika uppgifter fungerat.

Vid utvecklingssamtalen tittar elever och lärare tillsammans på matriser som visar elevernas utveckling i relation till kunskapskraven. Enligt lärare på nationella

program är det olika vilken information eleverna är intresserade av, en del elever vill veta vad de behöver göra för att nå ett högre betyg medan andra vill ha korta, tydliga mål att arbeta mot. Vidare framkommer i intervjun med lärare att det ibland kan vara problematiskt att diskutera bedömning och betyg med eleverna i gymnasiesärskolan då betygen inte har samma urvalsfunktion som betygen i gymnasieskolan. Det kan exempelvis hända att elever inte är motiverade att ta del av information om bedömningar och betyg. Elever som läser individuella program efterfrågar i regel inte vad de behöver göra för att utvecklas kunskapsmässigt, men även på dessa program använder läraren matriser för att åskådliggöra elevernas utveckling och bryter ner kunskapskraven i olika delar som hen åskådliggör för eleverna med hjälp av bilder. Av observationer och intervjuer med elever, lärare och elevassistenter framkommer att eleverna har individuella mål som de arbetar mot och i samband med utvecklingssamtalen stäms dessa av och eleven formulerar nya mål med stöd av läraren.

Uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling följer ett årshjul och skolans rektor och elevhälsa är delaktiga i arbetet. Inför utvecklingssamtalen, inför mitterminsbedömningen och inför betygssättningen diskuteras elevernas kunskapsutveckling i arbetslagen. Elevernas kunskapsutveckling dokumenteras och åskådliggörs i ett digitalt system där lärare för varje ämne alternativt ämnesområde bedömer elevernas kunskapsutveckling i form av en färgkodning. Vid mitterminsbedömningen går arbetslagen tillsammans med elevhälsan och rektorn igenom elevernas utveckling. Då synliggörs även utvecklingsbehov i undervisningen samt om eventuella förändringar i elevers utbildning kan vara aktuella. Enligt rektorn minskar detta system sårbarheten om någon lärare skulle sluta.

Samverkan

Samtliga lärare samverkar i arbetet med bedömning och betygssättning. Det framkommer i lärarintervjun att förutsättningarna för samverkan kring dessa frågor är goda för lärare som undervisar på de nationella programmen. Framförallt sker samverkan i arbetslaget där lärarna diskuterar och stödjer varandra i arbetet. Lärarna som har viss undervisning på gymnasiesärskolans nationella program men i huvudsak undervisar i gymnasieskolan får handledning av skolans specialpedagoger vid bedömning och betygssättning och har också möjlighet att diskutera bedömning och betygssättning med gymnasiesärskolans lärare. Läraren som undervisar på de individuella programmen har ingen lärarkollega i arbetslaget men utgår vid bedömningen av elevernas kunskaper i relation till kunskapskraven från elevernas individuella förutsättningar. Läraren kan emellertid få stöd i bedömningsarbetet i samband med de veckovisa lärarkonferenserna där samtliga lärare som undervisar i kommunens grundsär-och gymnasiesärskola arbetar tillsammans kring olika frågor. Där träffar hen lärare som tidigare undervisat på gymnasiesärskolans individuella program, men det ger enligt läraren inte riktigt samma stöd som tidigare då de var två lärare i arbetslaget. Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla vikten av att rektorn försäkrar sig om att det finns tillräcklig tid och möjlighet för samtliga lärare som undervisar eleverna i gymnasiesärskolan att samverka med varandra gällande bedömning.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

Huvudmannens ansvar för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4, 9–10 §§ och 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 27 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§ och 18 kap. 3§ skollagen, 4 kap. 12 och 13 §§ gymnasieförordningen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3, 5 och 8 §§ skollagen.

Lgys 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Varje skolas utveckling. 2.1 Kunskaper, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen ger ett anpassat stöd till rektorn vad gäller utvecklingen av utbildningen. Huvudmannen gör också en systematisk och regelbunden bedömning av gymnasiesärskolans förutsättningar och genomförande men en uppföljning och analys av hur dessa faktorer påverkar kunskapsresultaten saknas på huvudmannanivå.

Självständig bedömning av verksamhetens kvalitet

Granskningen visar att det i kommunen finns en struktur för att följa upp, analysera och bedöma måluppfyllelsen i de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Strukturen innefattar kontinuerliga möten och dialoger mellan huvudmanna- och rektorsnivån. Vidare gör huvudmannen bedömningar av måluppfyllelsen med hjälp av ett kvalitets- och styrningssystem där underlag från skolenhetsnivån samlas in. I systemet skattar rektorerna, med hjälp av kvalitetsindikatorer, graden av kvalitet i sin verksamhet inom olika områden. Områdena, exempelvis ”omsorg, utveckling och lärande”, benämns kvalitetsfaktorer och är gemensamma för samtliga skolformer.

Vad gäller huvudmannens uppföljning, analys och bedömning av måluppfyllelsen i gymnasiesärskolan har det under läsåret 2021/22 skett en regelbunden och tät dialog mellan huvudmanna- och rektornsnivån om gymnasiesärskolans förutsättningar och genomförande. Regelbundet genomförs också så kallande analysträffar där nämndens ordförande, skolchefen, verksamhetschefen och den biträdande verksamhetschefen träffar rektorn och diskuterar verksamheten. Ansvariga politiker skaffar sig i sin tur information om gymnasiesärskolan genom delårs- och årsrapporter och vid nämndsammanträden samt i samband med

kvalitetsdagar då rektorn berättar om verksamheten och aktuella utvecklingsområden. I samband med att huvudmannen lämnat synpunkter på underlaget för detta beslut har framförts att rektorn under läsåret 2021/22 inte fullt utnyttjat de funktioner som finns i kvalitets- och styrningssystemet. Genom intervjuer med representanter för huvudmannen framkommer vidare att rektorn för gymnasiesärskolan förväntas ta fram en kvalitetsrapport under sommaren 2022 och denna, tillsammans med andra redovisningar, ligger till grund för nämndens verksamhetsberättelse.

I Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsberättelse för 2021 finns för kvalitetsfaktorn "omsorg, utveckling och lärande" beskrivningar av kunskapsresultat och bedömningar av måluppfyllelse för kommunens grundskola och gymnasieskola. Motsvarande information finns inte för gymnasiesärskolan. Som framgår under område 1, rektors ledarskap, görs dock inom ramen för kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå regelbundna uppföljningar, analyser och bedömningar av elevers kunskapsutveckling i relation till de nationella målen. Denna bedömning görs både på individuell och på aggregerad nivå.

Av intervjun med representanter för huvudmannen framgår att ett arbete för ökad lärarbehörighet ska inledas genom att erbjuda goda villkor till de lärare som väljer att komplettera sin behörighet med en speciallärarexamen inriktad mot utvecklingsstörning. Utifrån en kompetensinventering har huvudmannen identifierat att grundsär- och gymnasiesärskolan i hög utsträckning saknar lärare med denna behörighet och därför är en prioriterad grupp. Som nämns i område 3, social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet, har representanter för huvudmannen, i intervjun och i samband med faktagranskning av Skolinspektionens beslutsunderlag, informerat om att det också pågår ett arbete för att se till att kommunens grundsär- och gymnasiesärskola har tillgång till studie- och yrkesvägledarkompetens.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger rektorn ett anpassat stöd för att möjliggöra utveckling av utbildningen utifrån skolenhetens behov. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framkommer att huvudmannen, genom verksamhetschefen, har en kontinuerlig och tät dialog med rektorn. Som nämnts ovan får huvudmannen genom dialogen en god bild av verksamhetens förutsättningar, genomförande och utvecklingsbehov. Frågor som har diskuterats i närtid rör bland annat lärare och elevassistenters olika uppdrag, roller och arbetsfördelning. Vidare framgår att rektorsträffar som leds av verksamhetschefen genomförs regelbundet där utvecklingsfrågor diskuteras och där rektorerna kan lyfta egna frågeställningar samt utbyta erfarenheter. Rektorn deltar också i ett nätverk för rektorer i gymnasiesärskolan i Örebro län.

Som framgår i område 1, rektors ledarskap, finns en samverkan mellan kommunens gymnasiesärskola och gymnasieskola som på ett tydligt sätt möjliggör en flexibilitet i elevernas utbildning och bidrar till en social gemenskap för elever. På huvudmannanivå finns kontakter, bland annat genom skolchefens deltagande i

ett näringslivsråd, som gynnar gymnasiesärskolans samverkan med det omgivande samhället.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att bedöma gymnasiesärskolans måluppfyllelse så att uppföljning och analys även omfattar kunskapsresultat.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har fungerande strukturer för att samla in information om och bedöma gymnasiesärskolans förutsättningar och genomförande, men att en bedömning av kunskapsresultaten i gymnasiesärskolan saknas på huvudmannanivå.

Av 4 kap. 3 § skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Vidare framgår av 4 kap. 5 § skollagen att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 25) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår bland annat att huvudmannen bör samla in och sammanställa resultaten för alla verksamheter tillsammans med underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen. Vidare framgår att kontinuerlig uppföljning innebär att fortlöpande samla in saklig information om verksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat. Det kan vara både kvantitativ och kvalitativ information som ger underlag för analysen och bedömningen av måluppfyllelsen.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att samla in ett mer utförligt underlag gällande resultat och måluppfyllelsen i gymnasiesärskolan. På så sätt kan analysen utvecklas till att omfatta kopplingar mellan resultat, genomförande och förutsättningar på ett tydligare sätt vilket i sin tur kan leda till mer ändamålsenliga och träffsäkra utvecklingsåtgärder.

På Skolinspektionens vägnar

X Allan Westerdahl

Beslutsfattare
Signerat av: Allan Westerdahl

X Eleonor Duvander

Föredragande
Signerat av: Eleonor Duvander

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Christoffer Martinelle medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning i regelbunden kvalitetsgranskning

Skolinspektionen genomförde intervjuer digitalt den 27 april och besökte skolenheten den 4-5 maj 2022. Intervjuerna och besöket genomfördes av utredaren Christoffer Martinelle och undervisningsrådet Eleonor Duvander.

Vid granskningen inhämtades information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med elevassistenter
- En gruppintervju med representanter för skolenhetens elevhälsa
- En intervju med rektorn uppdelad på två tillfällen
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen
- Svar på skriftliga frågor från rektorn och huvudmannen
- Dokumentstudier: De dokument som begärts in från huvudmannen och rektorn i samband med granskningen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsgrunder, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsgrunderna beskriver de bedömningsområden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kvalitetskriterier.

Bedömningsgrunderna finns på Skolinspektionens hemsida: Inspektionsformer (skolinspektionen.se) under rubriken ”Så bedöms skolor, regelbunden kvalitetsgranskning”.